

РЕЦЕНЗИЯ

От Доц. Мария Апостолова Рашева,

Невролог в Клиниката по неврология и медицина на съня

В Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда, София

Относно: защитата на дисертационен труд за присъждане

На образователна и научна степен „Доктор“

На тема:

„Влияние на обструктивната сънна апнея при пациенти с исхемичен мозъчен инсулт“

В област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Неврология“ с ръководител проф.д-р Иван Николаев Стайков, д.м.

от д-р **Нейко Валентинов Нейков**, докторант на самостоятелна подготовка

към Клиниката по неврология и медицина на съня

В Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда, София

Рецензията се основава на ЗРАСРБ, на протокола за неговото приложение, на Правилника на НС на Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда, София и е съобразена със Заповедта на Изпълнителния Директор на Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда и Прокуриста на болницата, София № 15-05-56 от 12.03.2025 г. за избор на научно жури по процедура за публична защита на дисертационния труд на д-р **Нейко Валентинов Нейков** „Влияние на обструктивната сънна апнея при пациенти с исхемичен мозъчен инсулт“. Представени са от дисертанта необходимите материали на хартиен и електронен носител в съответствие с изискванията – Дисертационен труд – 124 страници; Автореферат – 59 страници, и списък с необходим брой публикации, свързани с дисертационния труд – 7, (3 – публикувани в български издания, 4 – в чуждестранни списания, индексирани в Scopus/WOS, като 2 от последните са представени преди това на международни конгреси).

Кратки биографични данни

Д-р **Нейко Валентинов Нейков** е роден на 21/12/1986. През 2005 г. завършва средното си образование във Френската езикова гимназия „Алфонс дьо Ламартин“. В периода 2005 – 2011 г. е магистър лекар в МУ, София. В първите месеци на 2012 г. – волонтиер в клиниката по неврология в Аджибадем Сити клиник, МБАЛ Токуда София, в която по-късно до 2016 г. е специализант. Специализира и 1 мес. в клиниката по Спешна медицина в Олмоуц, Чехия.

Работи от 2018 и понастоящем като невролог в Клиниката по неврология и медицина на съня на Аджибадем Сити клиник УМБАЛ Токуда, като е отличен диагностик в областта на мозъчно-съдовите заболявания, спешната медицина и медицината на съня, както и в прилагането на практическите методи на диагностиката и терапевтичното им повлияване (полисомнографията, актиграфия, титрация на CPAP/BiPAP и др.). Работи и в ДКЦ на Аджибадем Сити клиник Токуда, в амбулаторията за неврологична диагностика и лечение, прилагайки компетентно и специализираните методики за ултразвукова диагностика и електроенцефалография.

Д-р Н. Нейков е член на комисии за проследяване и терапия на хронични неврологични заболявания според изискванията на НЗОК както и на локални експертни комисии. Д-р Нейков е хоноруван асистент по неврология на студенти от 2 курс в НСА "ВАСИЛ ЛЕВСКИ" от 2022 г. както и хоноруван асистент от 2019 г. по неврология на български и на чуждестранни студенти 4-ти курс в СУ "Св. Климент Охридски". Д-р Нейков има над 20 публикации в международни реферирани медии и над 50 цитирания в международни реферирани медии. 3 от публикациите са свързани с дисертационния труд са в български списания, 2 са в чуждестранни списания и 5 са изнесени съобщения в доклади на международни форуми (2) или с международно участие (3).

Д-р Нейков има участие и в следните проекти: Европейски проект „Нови възможности за българските лекари“ и Глобален проект за подобряване на грижите при инсулт – QUICK. Член е на ANGELS Initiative на Европейската организация по инсулти.

Д-р Н. Нейков е член на 30-та юбилейна Българска антарктическа експедиция.

Има дипломи за високоспециализирани методологии: ултразвукова диагностика, електроенцефалография, курсове на обучение по полисомнография, полиграфия, актиграфия, титрация на CPAP/BiPAP, като прилага активно тези умения в клиничната си практика. Участва в редица клинични проучвания – над 20 при различни неврологични заболявания. Оператор е на компютърна техника от 2015 г. и понастоящем MA3X LTD- SOFIA. Тези познания прилага успешно и в собствените специализирани проучвания, при анализ на клинични данни и в организационната работа на клиниката.

Доктоантурата на Д-р Нейков към клиниката е от 10-на г., но тази продължителност се обяснява от една страна с неговата възискателност и стремеж към събирането на все по-голям контингент от болни, както и от друга страна, на разнородните интереси на един млад и с широки изследователските интереси невролог, с владение на компютърни умения на високо ниво и на няколко чужди езика (свободно френски и английски и добре- немски), във все по-нови и интригуващи области на науката неврология и не само.

Д-р Н.Нейков има множество отличия, награди и грамоти за научните си постижения: 2 награди от постерни сесии за 3-то място и 2 грамоти за отличен постер от Годишни национални конгреси по неврология с международно участие респ. от 13,17,22 и 23 конгрес; Сертификати 2016 - 2024 "лекар на който българите вярват"; Сертификат "Благодарност на пациентите към специалистите участвали в борбата с пандемията от КОВИД-19".

Д-р Н.Нейков притежава и големи организационни умения: участвал е в изготвянето на доклади за националния одит на качеството в Клиниката по неврология на УМБАЛ Токуда Болница София; член е на няколко експертни групи за атестация на докторски програми към Националната агенция за одит и атестация .

Д-р Н. Нейков е участник в редица медицински кампании за обществено образование.

Член е на Българския лекарски съюз, на Българското дружество по Неврология, на секция по полисомнография към Българското дружество по Неврология, на Световната организация по инсулти, на Европейската академия по неврология и Европейска организация по инсулти.

Участник и лектор е в множество общи, специализирани, научни и медицински професионални форуми: Лектор на ежегодния конгрес за лекари и пациенти с atopичен дерматит под егидата на Българската асоциация на пациентите с atopичен дерматит и Българското дерматологично дружество - 2023 и 2024 г.; Пленарен лектор - 2-ра научна конференция на Българския лекарски съюз. Като участник с постерна или орална презентация: на Световен конгрес по медицина на съня 2023 - Рио де Жанейро; 1-ви конгрес на Европейската академия по неврология – Берлин; 2-ри конгрес на Европейската академия по неврология – Копенхаген; 3-ти конгрес на Европейската академия по неврология – Амстердам; 21-ви Световен конгрес по неврология – Виена; 13-ти, 14, 17 до 24 Национални конгреси по неврология с международно участие на Българското дружество по неврология.

Актуалност на темата на дисертационния труд

Д-р Нейко Нейков посвещава дисертационния си труд на актуална и с важно медико-социално значение тема – влияние на обструктивната сънна апнея (ОСА) при пациенти с исхемични мозъчни инсулти. Мозъчните инсулти засягат над 15 мил. от населението в света/год, като 1/3 от пациентите не преживяват инсулта, а голям процент остават с трайна инвалидизация. Над 80% от инсултите са исхемични мозъчни инсулти (ИМИ). Развитието им е свързано с въздействието на редица рискови фактори като артериална хипертония, предсърдно мъждене, захарен диабет, тютюнопушене, хиперлипидемия и ОСА. ОСА често остава недиагностицирана или късно диагностицирана. Доказана е като независим рисков фактор за остри сърдечно-съдови и мозъчно-съдови инциденти, за

артериална хипертония, сърдечна недостатъчност, метаболитни нарушения, инсулинова резистентност; въздейства върху тежестта, протичането и прогнозата на ИМИ, като в съчетание с изброените фактори нараства риска от неблагоприятен изход. Целта на настоящия труд е да се изследва влиянието на ОСА върху тежестта, протичането и прогнозата на ИМИ в неговия остър и подостър стадий и възможностите за терапевтично повлияване с оглед по-добър клиничен изход при тези пациенти. В страната ни липсват сериозни проучвания в тази насока, в литературата са ограничен брой, като данните са нееднозначни, и обикновено са върху неголям клиничен контингент. Това прави дисертационният труд както актуален така и необходим за неврологичната общност.

Обем и структура на дисертационния труд

Структурата на дисертационния труд, написан на 124 стр. включва задължителните въведение, литературен обзор, контингент и методики, собствени резултати, обсъждане, изводи и приноси и литература.

Автореферат

Авторефератът, 59 стр., съдържа всички основни данни от дисертационния труд, адекватно отразява тези данни, онагледен е много добре и отговаря на необходимите изисквания.

Литературен обзор

Значителен обем от дисертационния труд заема литературният обзор, 27 стр. (от стр.5 до 32), който е подробен, изчерпателен, логично конструиран и съобразен с изложението. Съдържа 120 автора – 7 на кирилица и 113 - на латиница. Процентът на публикациите от последните 10 г. е 45% (общо 54), което обуславя представянето на най-новите данни по проблематиката. Д-р Н.Нейков разглежда основни положения в епидемиологията на мозъчния инсулт, значението на географски, расови и социо-икономически фактори за възникването му, представя съвременните етиологични класификации на ИМИ, факторите за развитие на ИМИ и необходимостта и условията за разкриване на причино-следствена връзка между фактор и заболяване. Най-обширно място е отделено на публикациите върху ОСА, връзката и с ИМИ, патогенезата на двупосочното отношение, връзката на промените в мозъчния кръвоток с апнеичните паузи и насищането с кислород, с повишената тромбоцитна агрегация, с възпалителния процес и каскадата от инфламаторни маркери, инициирани от хипоксията и др. Дисертантът представя и данните от световните гайдлайни за диагностиката и лечението им, анализирайки възможностите за лечението и подобряване на прогнозата с СРАР терапия. Д-р Н. Нейков има критично отношение към материала от представените публикации и прави изводи, които логично аргументират целта и задачите на дисертационния труд.

Забележка: за предпочитане, според мен, е в библиографията авторите да са представени в азбучен ред, а не последователно според реда си в текста и цитирането и отделно да са представени тези на кирилица и тези на латиница.

Цел

Целта е ясно дефинирана - да се установи връзката на ИМИ с доказана ОСА, в острия и в хроничния стадий на ИМИ и ефекта от приложеното лечение с СРАР върху хода на заболяването и качеството на живот при тези пациенти. За постигането на целта са поставени 5 конкретни задачи.

Материал и методика

Материалът, много голям по обем, включва 200 пациенти с ИМИ и ОСА и контролна група от 104 пациенти с ИМИ без ОСА, лекувани в Клиниката по неврология и медицина на съня от 2016 до 2023 г. Анализът е ретроспективен и проспективен. Описанието е на 30 стр.(от 33 до 63). Посочени са вкл.и изкл.критерии, подгрупите на пациентите (с невъзможност за приложение на СРАР и такива с лош комплайънс), разпределението по пол, възраст, тежест на апнеята. Приложените методи на изследване са както класически - епидемиологичен и клиничен анализ, анамнестични данни, соматичен и неврологичен статус, оценка на тежестта на инсульта, в острата и в хроничната фаза (след 3 мес.) с приложение на утвърдени скали, така и на модерни, съвременни методи, свързани с диагностиката на инсульта и на ОСА като респираторна и пълна полисомнография. Описва се и процедурата на титриране след оценка, че пациентът има показания за лечение с СРАР. При обработка на данните са приложени съответни статистически и математически методи на изследване с определяне степента на достоверност на резултатите - с помощта на статистическия софтуер IBM SPSS Statistics 23.0.0.

Резултати от собствените проучвания

Резултатите, 32 стр., се представят подробно, умело са приложени статистическите методи на изследване, анализът е онагледен много добре с 45 фиг. таблици, общо 12 и диаграми - 35.

По отношение на основната задача за ефективност на СРАР терапията, сравнителният анализ на пациенти с ИМИ без СРАР, с пациентите с ИМИ с СРАР терапия, не показва очакваната статистически значима разлика за благоприятен изход от ИМИ при приложение на класическите статист.методи на изследване. Възможна причина за недостатъчно добра ефективност е по-високата ср.възраст на пациентите в групата с СРАР терапия (66,1 г. в сравнение с групата без терапия 63,5 г.), на по-голямата честота на водещите рискови фактори в нея и на съчетанието им, напр.по-висока възраст с тютюнопушене (влияния в посока неблагоприятен изход).

Авторът доказва, че коморбидности с ОСА на дислипидемия и заседнал начин на живот, тютюнопушене, захарен диабет и в по-малка степен предсърдно мъждене са значими фактори допринасящи за общия риск от неблагоприятен изход на ИМИ.

Сравнителният анализ на степента на функционална независимост на пациентите с ИМИ и ОСА със и без продължаващо лечение с СРАР показва, че пациентите с СРАР терапия имат по-добър изход от ИМИ на 3-мес от терапията в сравнение с тези без терапия. Тези данни позволяват на автора да създаде списък от практически препоръки и алгоритъм за повлияване на ОСА при пациенти с ИМИ. Забележка – би било добре да се оценява и значението на фактора телло и хранителен режим.

Обсъждане

В обсъждането (9 страници) Д-р Нейко Нейков съпоставя данните от дисертационния труд с тези от литературата и критично интерпретира резултатите, като подчертава, че няма до сега проучвания за положителни резултати от приложението на СРАР при пациенти с остър ИМИ и ОСА в 1 до 3 мес от инсульта. Авторът насочва към превантивни мерки в тази насока.

Изводи и приноси

Анализът завършва с формулиране на голям брой изводи, 11 и 7 приноса, 3 с оригинален характер и 4 с потвърдително значение, като 3 са научно-теоретични, а 2 са с практическа насоченост към клиничната практика. Някои от изводите биха могли да отпаднат (които са по-скоро на базата на литературни данни - 1 и 2, това са обосноваващи целта на проучвано фактори) или да се обединят (напр. 3 и 4 или 5 и 6), което не е значима забележка.

Приемам приносите, като считам че основният принос в дисертационния труд на Д-р Нейко Нейков е, че е изследвана най-голяма популация в единично лонгитудинално проспективно проучване на пациенти с ИМИ и ОСА в острия и подостър стадий на ИИ. Доказва се че пациентите използващи индивидуална СРАР терапия имат по-добър изход на 3 мес от инсульта. Създаденият и предложен от д-р Н. Нейков диагностично-терапевтичен алгоритъм е важна стъпка към благоприятен изход от заболяването и възможност за вторична профилактика на ИМИ при пациенти с ОСА. Следователно приносите са с научно-приложен, методичен и научно-теоретичен характер.

Заклучение:

Дисертационният труд притежава всички качества за присъждане на научната степен „доктор по медицина“ по специалността „Неврология“ на Д-р Нейко Нейков, тъй като:

- Темата е актуална и с голямо медико-социално значение;

- Показва обширна осведоменост на дисертанта в областта на ИМИ и на ОСА, отличава се с критичност и собствено мнение по въпросите;
 - Трудът е лично дело на дисертанта;
 - Целта и задачите са ясно формулирани, приложени са съвременни научни методи на изследване и на статистическа обработка на данните, контингентът е много голям и позволява формулирането на обосновани изводи;
 - Представени са убедителни данни за взаимовръзката между ИМИ и ОСА, за етиологията, патогенезата и протичането, за съпътстващите фактори и възможностите за съвременна диагностика и лечение с СРАР още в ранните стадии на инсульта.
 - Проучването е задълбочено, с ясно изразен приносен характер, разширява познанията върху мозъчно-съдовата патология и нейната многофакторна обусловеност и е с важни научно-теоретични и научно-приложни приноси в областта на съдовите мозъчни инциденти и тяхната превенция.
 - Направените препоръки по време на апробацията са взети предвид. Забележките са незначителни, по-скоро технически и не променят съществено оценката на дисертационния труд.
 - Целта на представения труд е реализирана напълно.
 - Научната продукция свързана с дисертационния труд включва 7 публикации, 4 от тях в индексирани международни списания, всички свързани с темата на дисертационния труд, като в 5 от тях дисертантът е първи автор.
- Въз основа на това, считам, че обемът, качеството и характерът на представения дисертационен труд напълно отговарят на качествените и количествени изисквания на закона за научните степени и звания за образователната и научна степен „Доктор“ по специалността „Неврология“, поради което давам положителна рецензия и препоръчвам на многуважаемото научно жури да присъди тази степен на д-р Нейко В. Нейков.

Рецензент:

Д-р Мария Ап. Рашева, дм

Клиника по неврология и медицина на съня

„Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД

Дата: 10.04.2025

Подпис:

